

Esperantologio / Esperanto Studies 3 (2005), 55–68

Lingva Kritiko (1932–1935): La unua esperantologia periodaĵo

Bernhard Pabst

Zusammenfassung. *Lingva Kritiko* (1932–1935): Die erste esperantologische Zeitschrift

Lingva Kritiko [Sprachkritik] war die erste Fachzeitschrift, die ausschließlich „Studien und Notizen über Grammatik, Wörterbuch und Stil“ des Esperanto gewidmet war. Als unselbstständige monatliche Beilage zu *Heroldo de Esperanto* erschienen zwischen 1932 und 1935 in Köln 112 Seiten des ersten Bandes, bis wirtschaftlicher und politischer Druck im nationalsozialistischen Deutschland die Einstellung erzwangen. Auf Grund zahlreicher bis heute geführter Diskussionen zur Esperantologie ist das Periodikum nach wie vor von (nicht nur historischem) Interesse. Ein kommentierter chronologischer Index zeigt die damaligen Dispute auf, z.B. zur Frage der Neologismen und des technischen Wörterbuchs, zu den passiven Partizipien, dem genitivus obiectivus u.v.a.

Abstract. *Lingva Kritiko* (1932–1935): The first esperantology journal

Lingva Kritiko [Language Critique] was the first specialized periodical dedicated exclusively to “Studies and Notes on Grammar, Dictionary and Style” of Esperanto. As a monthly supplement to *Heroldo de Esperanto*, 112 pages of volume 1 were published in Cologne between 1932 and 1935 until publication ceased due to the economical and political pressure in Nazi Germany. With its many discussions on esperantology the periodical is still of more than historical interest. An annotated chronological index references disputes then current over such issues as neologisms and technical terminology, the passive participles, and the objective genitive.

Kvankam interlingvistikaj kaj esperantologiaj studoj aperis jam pli frue en la esperantlingva gazetaro, ekzemple kaj precipe en la *Oficiala Gazeto Esperantista*, sed ankaŭ en multaj aliaj periodaĵoj, *Lingva Kritiko* estis la unua esperantoperiodaĵo speciale kreita por tiuspecaj kontribuaĵoj. Inter februaro 1932 kaj marto 1935 aperis dum iom pli ol tri jaroj en Köln (Kolonjo) 28 numeroj de *Lingva Kritiko*. *Studoj kaj notoj pri gramatiko, vortaro kaj stilo* kiel memstara [monata] “aldono al Heroldo de Esperanto” en la gazetara formato 32,5 × 24 cm (la presita teksto preskaŭ komplete plenigas paĝon A4). Ĉiuj 28 numeroj kune formas volumon I kaj havas po 4 (neindikatajn) paĝojn, la duoblaj numeroj (ekz. n-ro 18/19, julio/aŭgusto 1933) po 8 paĝojn, la serio

do entute 112 paĝojn kun entute 162 kontribuaĵoj.¹ La volumo neniam estis finita. De la prelego de W. A. Oeste² en la laste aperinta numero de marto 1935 aperis nur la unua parto, la kontribuaĵo de J. Penndorf samkajere estis publikigita nur ĝis la dua parto, la fina tria mankas. Pro la politika kaj sekve ekonomia premo en nazia Germanio la ĵurnalisto kaj eldonisto de *Heroldo*, Teo Jung, forlasis sian patrujon en aŭtuno 1936 kaj translokiĝis al Nederlando. En ekzilo estis prioritare unue sekurigi la aperon de *Heroldo*; la kromprojekto *Lingva Kritiko* formalaperis.³

Kiel ties respondecoj estas indikataj: “Gvidanto: Prof. D-ro B[runo] Migliorini, LK. [membro de la Lingva Komitato], Ak[ademiano]. Ĉefredaktoro: Stefano La Colla, LK. Redaktoroj: Max Butin, LK.; Teo Jung; Robert Kreuz, LK.; Prof. D-ro Inĝ. R. Orengo. Redakcio: ĉe S-ro Stefano La Colla, Via Dandolo 24, Roma (114)”. Malgraŭ tiuj indikoj La Colla kaj eĉ malpli Migliorini nur malmulte kontribuis. Motoro malantaŭ *Lingva Kritiko* estis precipe Teo Jung. Tion evidentigas kaj la (sentitola) enkonduko de “La Redakcio” (t.e. Teo Jung) en la unua numero kaj la tie anoncitaj kaj postaj faktaj fokusoj temaj.⁴ Ties personeco kaj la apermaniero kiel aldonaĵo al *Heroldo* influis enhavon kaj formon.

Ŝuldata al la gazetar-simila formo ekzemple estas, ke pli longaj artikoloj estis dispecigitaj en tri aŭ eĉ pli multaj partoj (vd. jam la supre menciitajn artikolojn de Oeste kaj Penndorf). Enhave la ofta monata aperritmo (en la fino Jung ne plu sukcesis konstante garanti ĝin) ŝajnis kaŭzi problemojn. Oni sentas kelkloke, ke la venonta numero devis esti iel plenigita, tiel ke oni akceptis kontribuaĵojn eĉ sub la mem difinita kvalitonivelo. Malgraŭ tio troveblas multaj ankoraŭ hodiaŭ legindaj kontribuaĵoj, kaj de famuloj kiel Waringhien, Kalocsay, Wüster, Drezen, Baghy, Grosjean-Maupin, Rollet de l’Isle, Lippmann, Migliorini, Butin, Collinson, Jung, E. de Wahl (la aŭtoro de *Occidental*⁵), kaj multaj aliaj, kaj de hodiaŭ apenaŭ plu konataj aŭtoroj kiel Gerber, Hartog, Penndorf, Schattat k.a. Kelkajn nomojn ni postmilite retrovos sur la paĝoj de *Esperantologio*, ekzemple Waringhien kaj Collinson.

¹Kalkulante tute formale, t.e. ĉiun pecon unuope. Se oni kalkulas artikolojn aperintajn en pluraj partoj nur kiel unu kontribuaĵon estas iom malpli.

²Tiel! Probable W. T. Oeste, t.e. Wilhelm Theodor Oeste (m. 2003).

³Kp. la aŭtobiografion Jung (1979), precipe ĉapitrojn 11–12 (p. 235 ss). Pri la temo “Esperanto sub la svastiko” vd. Lins (1988/1990).

⁴“La Redakcio”, do Jung, i.a. skribis en n-ro 1, p. 1: “Ni [!] petis Akademianon D-ron B. Migliorini, profesoron ĉe la Roma Universitato kaj ĉefredaktoron de *Enciclopedia Italiana*, preni sur sin la gvidadon de “Lingva Kritiko”. Li bonvole akceptas ĝeneralan kontroladon pri la afero, kvankam, pro la multaj okupoj, li devas komplete lasi la zorgon de la korespondado al la ĉefredaktoro s-ro La Colla, L.K., redaktoro de *Enciclopedia Italiana*. S-ro Teo Jung, ĉefredaktoro de *Heroldo* de Esperanto, speciale redaktos la gramatikan parton.[...]”

⁵Jung konis lin persone pro vizito en ties hejmo en septembro 1925, kp. Jung (1979), p. 177, 181. Ni supozas, ke la anonima “Esplorinto” estas Jung mem.

Du centraj temoj de *Lingva Kritiko* estas intime ligitaj al Jung: neologismoj kaj la *-ata/-ita*-problemo, t.e. la diskuto pri la pasivaj participoj. Pri ambaŭ *Lingva Kritiko* oponas al la t.n. Budapeŝta Skolo ĉirkaŭ la revuo *Literatura Mondo* kaj kontraŭ ties epigonoj Waringhien, Kalocsay k.a. La “ĉiama neologisma diskuto” revigliĝis post la 1970-aj jaroj en la disputoj ĉirkaŭ la Iltisa Skolo kaj precipe ĉirkaŭ la ĉeĥa aŭtoro Karolo Piĉ. Kontraŭ la anstataŭigo de vortoj kun la prefikso *mal-* Baghy jam argumentas en n-ro 15 de aprilo 1933. La *-ata/-ita*-diskuto revigliĝis kaj intensiĝis post la milito ĝis la fino de la 1960-aj jaroj, ĝis kiam la Akademio sub ties tiama prezidanto Waringhien provizore finis ĝin per (laŭ mi enhave malĝusta kaj procedure tre dubinda) decido favore al aspektismo kaj do kontraŭ la tempismo de Jung k.a. (Aktoj de la Akademio 1963–1967). I.a. la Analiza Skolo ĉirkaŭ Rikardo Ŝulco traktis la temon denove en la 1980-aj kaj 1990-aj jaroj. En *Lingva Kritiko* oni do povas legi fruan etapon de tiu “klasika” esperantologia kverelo.

Troveblas aliaj “eternaj” diskutoj. La alvokojn krei fakajn terminarojn (vd. ekz. Rollet de l’Isle en n-ro 6, julio 1932) oni legos kvazaŭ ili estus skribitaj 50 jarojn pli malfrue en la 1980-aj lige al la aktivecoj de la tiama Terminologia Esperanto-Centro (TEC). La terminfara temo “Ĉu internacia ne-reguleco aŭ ne-internacia reguleco?”, kiun Eichholz (1985) (re-)malkovris, Haberler (n-ro 20, oktobro 1933) kaj Sirk (n-ro 24, aprilo 1934) jam diskutas sub la titolo “Ĉu aŭtonoma, ĉu greko-latina scienca terminaro?”. La pronomo *ci* – por citi almenaŭ kelkajn ekzemplojn de gramatikaj temoj – estas same traktrata, kiel la “troŝarĝita” prepozicio *de* aŭ la “diabla vorto” *po* – tiel la titolo de nuntempa studo samtema de Cherpillod (1996).

Iu japana anonimulo⁶ statistike analizas paroladojn de Zamenhof, Pennedorf verkas pri Pra-Esperanto kaj (iom ĝenerale) pri la etimologio de la gramatikaj eroj de esperanto, Waringhien komparas la unuan kaj kvinan eldonon de la Hamlet-traduko, Wüster en nekrologo pri Grosjean-Maupin saĝe skizas la vortarajn tendencojn antaŭ la unua mondmilito kaj atentigas pri la “ĉiam aktualega” diskuto pri la antagonismaj tendencoj de “natura evolucio” kaj lingvo-planado en esperanto. En (preskaŭ la lastaj) kajeroj de junio kaj oktobro 1934 (n-ro 25 kaj 26) fine aperas en Germanio, regata de naci-socialista partio, kontribuaĵo de la soveta komunisto E. Drezen pri “Perspektivoj en la kampo de internacia normigo de scienc-teknikaj terminoj kaj simboloj” kun enkonduko de Wüster.

Kvankam *Lingva Kritiko* ne ĉiam atingas la sciencan nivelon, kiun ni hodiaŭ atendas, kaj ankaŭ ne tiun de la posta revuo *Esperantologio* (1949–1961), ĝi restas (ne nur historie) interesa esperantologia periodaĵo, publikigita en tre malfavoraj cirkonstancoj. Represo ŝajnas dezirinda.

⁶Reinhard Haupenthal en persona korespondado supozas ke temas pri TASHU Asaki kaj Ĵuntaro Iuashita. La aŭtoro dankas pro la indiko.

Pri la ĉefa enhavo oni jam nun povas informi sin per la sekva indekso, kiu estas kronologia kaj enhavas, krom indikoj pri aŭtoro, titolo, subtitolo kaj fonto, aldonajn ŝlosil-vortajn informojn (kursive presitajn) pri la ĉefa temo de la artikolo kaj krome ofte centrajn tezojn per citaĵo aŭ regesto.⁷ La strukturo kaj cit-maniero (jaro: volumo: numero, paĝo) egalas al tiu de la *Elektronika Bibliografio de Esperantaj Artikoloj, EBEA*.⁸

La prezento de la materialo en laŭtempa ordo montras la impone diskutatan, foruman karakteron de *Lingva Kritiko*.

Bibliografio

- Aktoj de la Akademio 1963–1967*. S.l. [Rotterdam]: Akademio de Esperanto (Oficiala Bulteno de la Akademio de Esperanto, n-ro 9).
- Cherpillod, André 1996. *Po – La diabla vorto*. Courgenard: La aŭtoro. 19 p.
- Eichholz, Rüdiger 1985. Ĉu internacia ne-reguleco aŭ ne-internacia reguleco?. En: *Akademijaj Studoj*. Red. Rüdiger Eichholz, p. 183–192. Bailieboro, ON.
- Jung, Teo 1979. *Ĉiu ĉiun. Sep jardekojn en la Esperanto-movado. Memoraĵoj de 86-jara optimisto*. Antverpeno, La Laguna: tk; Stafeto. 400 p.
- Lins, Ulrich 1988. *La danĝera lingvo. Studo pri la persekutoj kontraŭ Esperanto*. [Moskvo]: Progreso 1990. 568 p. (1-a eldono Gerlingen: Bleicher).
- Pabst, Bernhard 2002. EBEA: Retrobibliographierung nichtmonographischer Literatur zum Esperanto. En: Blanke, Detlev, red., *Plansprachen und elektronische Medien. Beiträge der 12. Jahrestagung der Gesellschaft für Interlinguistik e.V. [GIL], 6.–8. Dezember 2002 in Berlin*. Berlin: GIL.

Bernhard Pabst (n. 1960) verkas precipe pri esperantaj terminologio, bibliografio kaj historio: aŭtoro de *Inversa Vortaro de Esperanto, IVE* (1989), kunlaboro je *Perkomputora Terminokolekto, Pekoteko* (1985–1990) kaj *Manlibro de Politiko* (1994), redaktado de *Terminoteko, Informilo pri terminara laboro en Esperanto* (1990–1996), kunordigado de *Elektronika Bibliografio de Esperantaj Artikoloj, EBEA* (ekde 1994), bibliografioj de diversaj esperantistoj, laste pri Marie Hankel (2004) kaj Julius Penndorf (2005), kunlaboro en *Vikipedio* kaj pluraj artikoloj. Lia komputilreta adreso estas (bernhard.pabst@gmx.de)

Ricevita 2003-11-02. Akceptita 2005-05-22

⁷*Regesto* (el la latina, germana *Regest*): ‘resuma indiko de la enhavo de dokumento, akto, k.s.’, uzata plejofte plurale: *regestoj de eklezia registro pri naskiĝoj, de tribunalaj decidoj*.

⁸*EBEA* estas bibliografio de ne-monografiaj kontribuajoj pri la esperantaj terminologio, gramatiko, historio kaj aliaj temoj. Versio de ĉirkaŭ 8000 enskribaĵoj, de la 1890-aj jaroj ĝis hodiaŭ, estas publikigita ĉe <http://www.esperantoland.org/ebea/>. Germana priskribo (Pabst 2002) troviĝas ĉe <http://www.interlinguistik-gil.de/ebealink.html>. Simile kiel EBEA ankaŭ la sekva indekso ne ĉiujn diakritajn literojn de ĉiuj lingvoj ĝuste redonas. Ni petas komprenemon kaj indulgon pro tiuj teknikaj limigoj de la uzata datumbanka programo.

Indekso

1932

Redakcio [= Jung, Teo]: 'Lingva Kritiko'

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [1]

Gvidaj redakt-principoj por LiKr: "... prezenti al la uzantoj de Eo gramatikon, kiu donu informon k konsilon en plejeble multaj dubaj kazoj — jen la tasko de la gramatika parto de nia revuo. Ne malpli grava estos la kontrolado de la evoluo de nia komuna k teknika vortaro. En la komuna vortaro oni speciale atentos la ... neologismojn. ... Aliaj fakoj estos: pri la Ea stilo, pri ĝenerala lingvistiko, pri la sovrmanaj projektoj de lingvo int. kompare kun Eo, lingva 'libera tribuno'. ..."

Migliorini, Bruno: 'Helpa' lingvo

planlingvoj

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [1–2]

Ne estas allaseble kompari Eon al etnaj lingvoj en ties naciaj funkcioj, sed nur al etnaj lingvoj en ties internacia funkcio ("funkciantaj kiel helplingvoj"). Ĝusta komparo do ekzemplo nur: ĉu la Franca aŭ Eo pli taŭgas por kongresa komunikado inter Hispano kaj Japano? "Multaj argumentoj de la kontraŭuloj de la lingvo int. rompiĝas kontraŭ tiu ĉi rimarko". Ekz.: malunueca prononcado de Eo fare de parolantoj de diversaj etno-lingvoj kompareble nur al la simile malunueca prononcado de la Angla fare de la sama grupo.

Waringhien, G[aston]: Scipovi lingvon

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [2]

Diversaj gradoj de lingvo-regado de hotel-pordisto ĝis literatura profesoro. Eo ne tiel facila je certa lingvo-nivelo. "Tial mi opinias necese altiri la atenton de la e-istoj al la relativa komplekseco de ilia lingvo k rapide studi ties kaŭzojn."

Bennemann, Paul: Ĉu vi konas sinjoron

Bojkot'? Lingva babilaĵo de Paul Bennemann,

Leipzig, Germanujo

etimologio

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [2–3]

Anekdote klarigas la devenon de terminoj kiel zepelino, saksofono, benzino, gilotino, drezino, nikotino, ktp., kiuj ĉiuj originas de propraj nomoj de personoj, je la ekz. Zeppelin, Sax, Benz, Guillotin, Nicot, ktp. Kun "Rim. de Red. [= Jung, Teo]: ... Prof. B. Migliorini verkis ... libron pri tiu temo ... sub titolo 'Dal nome proprio al nome comune, Genève, Olschki 1927 ..."

Takahaŝi, Meguru: Pri la uzado de 'kio' kiel relativo

relativo; 'kio'; tabelvortoj

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [3–4] 1932

Le Brun, P.: Tonelo, tuno, tino

leksikografio; termino

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [4]

Klarigas, kial li uzis la radikon 'tonel-' anstataŭ 'tun-' en artikolo en REo pri "nova franca 40.000 Ta. ŝipo 'L'Atlantique' ". Kun referenco al la Marista Terminaro de Rollet.

Esplorinto [ps.]: Notoj pri Occidental [1]

interlingvistiko; Occidental

Lingva Kritiko 1932:1:01 (feb.), p. [4]

[Jung, Teo]: Survoje al Konsilanta Gramatiko

[1]. [Demandoj 1–12]

gramatiko

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [1–2]

Schattat, G.: Reguloj kaj formuloj

vortfarado; vort-kategorioj

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [2]

"Granda eraro estas la idista teorio, ke nura radiko *ne* havas karakteron substantivan, adjektivan ktp., sed ke tiun karakteron ĝi ricevas de la finaĵo ..."

Bailey, William: Lingvaj notoj

Pri la prepozicio 'da'. Pri 'kelkaj' kaj 'kelke da'

prepozicio; 'da'

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [2–3]

Esplorinto [ps.]: Notoj pri Occidental [2].

(Fino.)

interlingvistiko; Occidental

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [3–4]

Schattat, G.: Relativ-pronomo 'kio'

relativo; 'kio'; tabelvortoj

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [4]

Resp. al LiKr 01 (feb.) p. [3–4].

Avril, [Georges]: Pri la uzado de 'kio' kiel relativo

relativo; 'kio'; tabelvortoj

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [4]

Resp. al LiKr 01 (feb.) p. [3–4].

De Maertelaere, Ach.: Pri karesa sufikso

sufikso; -j/; -ĉj/; -uj/

Lingva Kritiko 1932:1:02 (mar.), p. [4]

Proponas novan karesan sufikson '-j-' "uzinda[n]"

almenaŭ por senseksaj nomoj" laŭ la ekzemplo de la Nederlanda: " [La knabino] diras ameme: Mia pupjo (pupetjo) dormu bone!', same kiel ŝia patrinjo diras al ŝi je la enlitiĝo: 'Mia infanjo (infanetjo), dormu bone!'."

Grosjean-Maupin, [E.]: Pri la uzado de 'kio' kiel relativo

relativo; 'kio'; tabelvortoj

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.)

La Colla, Stefano: La inventaro de nia vort-trezoro

neologismoj; terminaro; terminologio

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [1]

"Mi jam komencis .. k surslipigis la radikojn entenatajn en la vortaroj de Meazzini, Kabe, Verax, Presa Societo; Grosjean-Maupin, Christaller, Benemann, Plena Vortaro, Wüster; ... La slipoj surhavos, krom la radikojn, ĝian tradukon en la ĉefaj lingvoj (mi proponas anglan, francan, germanan, hispanan, italan, portugalan k rusajn tradukojn); k estus konsilinde aldoni mallongan difinon esperantan de la signifo de la nacilingva traduk-vorto. ..."

E.D.D. [= Durrant, Ernest Donald]: Urĝas evoluo de Scienca Terminaro

terminologio; scienco

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [1–2]

Lejzerowicz, I.: Internaciaj vortoj

terminologio

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [2]

Waringhien, G[aston]: Scipovi Lingvon ...

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [3–4]

Grosjean-Maupin, E.: Ankoraŭ pri la relativo 'kio'

tabelvortoj; 'kio' relativo

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [4]

Bünemann, O[scar]: La interliga streko

interpunkcio; interliga streko; ortografio

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [4]

"La streketon oni uzas, kiam la vorto sen ĝi fariĝus tro longa kaj tiel neklara, k ankaŭ por eviti miskomprenojn: sendata letero estas letero, kiun oni sendas; kaj sen-data letero estas letero, kiu ne portas daton. ..."

Bünemann, Oscar: Pri la montrado de la kazoj kazo

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [4]

B.M. [= Butin, Max]: Lingvistiko kaj Internacia Lingvo

Meillet, A.; Sapir, E.

Lingva Kritiko 1932:1:03 (apr.), p. [4]

Jung, Teo (red.): Survoje al Konsilanta Gramatiko [3]. [Gramatikaj demandoj kaj respondoj] gramatiko; refleksivo; interpunkcio; singularo; pluralo;

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [1–2]

"Por eviti konfuzon de niaj respondoj kun la 'Lingvaj Respondoj' de D-ro Zamenhof, ni nomos la niajn de nun 'gramatikaj' demandoj kaj respondoj. ..."

Sirk, H[ugo]: Alp(in)isma Terminaro

terminaro; sporto; alpinismo

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [2]

Boucon, H.: Pri neologismoj

neologismoj

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [3]

Refutas la kritikon, ke Eo stagnus, per listo de neologismoj, kiuj anstataŭigis klasikajn vortojn, ekz. al-militi > konkeri, subaĉeti > korupti, libertempi > ferii, elrigardi > aspekti; el komenc-tempa 'bleki' fariĝis heni (ĉevalo), muĝi (bovo), boji (hundo), miaŭi (kato), grunti (porko), hurli (lupo), kviki (muso), graki (korvo), pepi (pasero), kveri (kolombo); ktp.

Grosjean-Maupin, E.: Naciaĵoj kaj neologismoj

neologismoj

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [3]

B.M. [= Butin, Max]: Dokumentoj pri L.I. Por kaj kontraŭ

Schuchardt, H.; Bally, Ch.

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [3]

Citaĵoj de lingvistoj pri planlingvoj k spec. pri Eo.

Rollet de l'Isle: Pri la prepozicio 'de'

prepozicio; 'de'; 'da'

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [3–4]

"Kelkaj esperantistoj jam de longe plendas pri uzo je la prepozicio 'de' laŭ pluraj sencoj, kio efektive kaŭzas konfuzon en kelkaj okazoj. ..."

Klemm, E.: Etjo

sufikso; -etjo; neologismo

Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [4]

Proponas novan karesan sufikson '-etj/': patretjo, fratinetjo, hundetjo, avinetjo ktp.

S.L.C. [= La Colla, Stefano]: Scipovi. Ril. al Lingva Kritiko p. 2

- gramatiko; prefikso; sufikso; 'scipovi'; red-; -onc; -ev; -if
Lingva Kritiko 1932:1:04 (majo), p. [4]
"Jam antaŭ dek jaroj mi proponis, ekzameni ... ĉu estas rekomendinde, enkonduki unu aŭ alian el la sekvantaj afiksoj: red-, -onc, -ev, -if ... -if = diri ion tia, deklari ion tia; ekz. verifi = deklari ion vera; kulpifi = deklari ion kulpa ..."
- T.J. [= Jung, Teo]: La 'problemo' ata-ita pasivaj participoj; ata-ita
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [1–2]
- Boucon, H.: Respondoj al kelkaj leteroj sufikso; -etjo; neologismo; ata-ita
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [2]
- Orengo, Rinaldo: Rollet de l'Isle. Scienca Fundamenta Esperanto Terminaro. Parizo 1931 recenzo; terminaro; scienco
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [3–4]
- Steiner, Georgo: Pri karesa sufikso Ril. al Lingva Kritiko n-ro 2 sufikso
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [4]
- Boirac, Emile; S.L.C. [= La Colla, Stefano]: 'Edzo' kaj 'haladzo' termino; 'edzo'; 'haladzo'; etimologio
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [4]
Ril. al 'edzo' nur referenco al la Lingva Respondo (p. 32) de Zamenhof.
- Schattat, G.: Tuno Ril. Al Lingva Kritiko n-ro 1 termino; 'tuno'
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [4]
Kun n.d.l. Red.
- La Colla, Stefano: Pri karesa sufikso Ril. Al Lingva Kritiko n-ro 2 sufikso; -etj
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [4]
'-j- kaj -etj- estas nepre malkonsilindaj.'
- Schattat, G.: Pri karesa sufikso Ril. al Lingva Kritiko n-ro 2 sufikso
Lingva Kritiko 1932:1:05 (jun.), p. [4]
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [1] akuzativo; participo; imperativo; fonetiko; gramatiko
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [1]
- Degenkamp, G.J.: Antaŭ ol, antaŭ kiam 'ol'
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [2]
- Schattat, G.: Grupo-reagoj vortfarado
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [2–3]
- Migliorini, Bruno: Faklingvaj neologismoj kaj internacieco terminologio
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [3]
Kiam oni kreu fakan neologismon? Kiam oni uzu vorton el la ĝenerala lingvaĵo en vastigita aŭ specialigita faka senco? Ekz.: ĉu ekvilibro aŭ egalpezo? Ĉar krom la Germ. 'Gleichgewicht' ĉiuj lingvoj uzas specialan terminon, ekvilibro estas bona. Ĉu (elektra) kurento aŭ fluo? Ĉar nur la Angla havus du vortojn, ankaŭ por Eo unu vorto (fluo) suficŭs [!].
- T.J. [Jung, Teo]: Pri la objektiva genitivo (Kp. la artikolon de s-ro Rollet de l'Isle en 'Lingva Kritiko' n-ro 4) kazo; genetivo; 'de'; propozicio
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [3]
- Redakcio [Jung, Teo]: Kion ni ne bezonas Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [3]
Ne teoriajn pripensojn, sed "metoda scienca esplorado de nia literaturo".
- Rollet de l'Isle: Pri la bezono de Teknikaj Vortaroj terminologio
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [3–4]
Urĝas verki fakajn terminarojn.
- Zambrzycki, A.: La koncepto 'paroli' kaj parencaj konceptoj en Esperanto terminologio; sinonimoj
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [4]
"S-ro A. Zambrzycki, eks-redaktoro de Voĉo de Farmaciistoj, Kotuŭ (Polujo), prilaboras listojn de sinonimaj vortoj en Esperanto. Kiel specimenon, ni publikigas ĉi-sube la serion 'paroli' ..."
- Boucon, H.: KIU kaj KIO kiel relativaj pronomoj relativo; pronomoj; 'kiu'; 'kio'; tabelvortoj
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [4]
- Nylén, Paul: Virĉevalo aŭ ĉevalviro? terminologio; vortfarado
Lingva Kritiko 1932:1:06 (jul.), p. [4]

- Studejo de Zamenhofa Gramatiko, Tokio.
Teksto-Kritiko de la Paroladoj de Zamenhof laŭ Originala Verkaro de D-ro Dietterle
Zamenhof; paroladoj; vort-statistiko
Lingva Kritiko 1932:1:07 (aŭg.), p. [1–2]
- Malmkvist, Erik: Pri la uzado de 'kio' kiel relativo
relativo; 'kio'; tabelvortoj
Lingva Kritiko 1932:1:07 (aŭg.), p. [2–3]
- Engholm, Stellan: Novaj vortoj en Esperanto
neologismoj
Lingva Kritiko 1932:1:07 (aŭg.), p. [3–4]
Artikolo de Liem Thong Hie en 'Esperanto' 1932:2 (Feb.) montras, ke la "senĉesa kreado de novaj vortoj malfaciligas Esperanton precipe al azianoj. ... Ni enkonduku novajn vortojn nur kiam estas absolute necese..."
- Wahl, E[dgar] de: Respondo al kritiko
interlingvistiko; Occidental
Lingva Kritiko 1932:1:07 (aŭg.), p. [4]
"En la artikolo 'Notoj pri Occidental' en n-ro 2 de 'Lingva Kritiko' estas eldiritaj kelkaj kritikoj, kiuj ŝajnas al mi ne justaj, kaj ankaŭ kelkaj eraroj: ...."
- La Colla, Stefano: Dr. Ernst Sós, Dictionnaire actuariel des langues Espéranto — Allemande — Anglaise et Française
recenzo; terminaro; ekonomio; komerco; termino; paronimoj
Lingva Kritiko 1932:1:07 (aŭg.), p. [4]
"Tiu ĉi verketo enhavas sur dek ses paĝoj la teknikajn esprimojn pri asekurado. ... 'Domaĝo' estas uzata, kiel tro ofte nuntempe, laŭ nefundamenta, konfuziga maniero; por forigi la miskomprenojn, oni proponis 'damaĝo', sed la vortojn, kiuj diferencas nur per unu litero, oni prefere evitu ..."
- Esperantista Lingva Komitato kaj Akademio
[Raporto de la Prezidanto de la Akademio; Raporto de la Direktoro de la Gramatika Sekcio]
Akademio; AdE; ata-ita; 'po'; mallongigoj
Lingva Kritiko 1932:1:08 (sep.), p. [1–4]
Represo el la 'Oficiala Raportaro' de la 24-a Uniuersala Kongreso de Esperanto.
- Grosjean-Maupin, E.: Esperantista Lingva Komitato kaj Akademio. [Raporto de la Direktoro de la Sekcio 'Komuna Vortaro']
Akademio; AdE;
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [1]
- Rollet de l'Isle, M.: Esperantista Lingva Komitato kaj Akademio. [Raporto de la Sekcio por la Teknikaj Vortaroj]
Akademio; AdE
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [1]
- R.L.: Kongresaj kunsidoj de la Lingva Komitato kaj ĝia Akademio
Akademio; AdE; kongreso; UK
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [2]
Kun rim. de Rob[ert] Kreuz.
- Migliorini, Bruno: La artefaritaj elementoj en la naciaj lingvoj. (Prelego farita ĉe la Internacia Somera Universitato, Parizo 1932)
SUK
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [2–5]
"Kaj ĝuste pro tio la svarmantaj projektoj de artefaritaj lingvoj k Eo abisme diferenciĝas: ĉar la projektoj estas teoriaĵoj k Eo malgranda vivanta lingvo de malgranda popolo."
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [2]
gramatiko; prepozicio; komparativo; koazaŭ; ata-ita; artikolo
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [5]
- Waringhien, G[aston]: Letero al Teo Jung pri la pasivaj participoj
ata-ita; pasivaj participoj
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [6–7]
- Calloens, Leo: Pli — plu — ankoraŭ — jam
'pli'; 'plu'; 'ankoraŭ'; 'jam'
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [7]
- Studejo de Zamenhofa Gramatiko, Tokio.
Teksto-Kritiko de la Paroladoj de Zamenhof laŭ Originala Verkaro de D-ro Dietterle. Daŭrigo.
Komencon vidu en Lingva Kritiko n-ro 7
Zamenhof; paroladoj; vort-statistiko
Lingva Kritiko 1932:1:09/10 (okt.), p. [7–8]
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [1]
gramatiko; adverbo; refleksivo; dativo; kazo; -iĝ
Lingva Kritiko 1932:1:11 (nov.), p. [1]
- Studejo de Zamenhofa Gramatiko, Tokio.
Teksto-Kritiko de la Paroladoj de Zamenhof laŭ Originala Verkaro de D-ro Dietterle. Daŭrigo.
Komencon vidu en Lingva Kritiko n-ro 7, 1-an daŭr. en 9/10.
Zamenhof; paroladoj; vort-statistiko
Lingva Kritiko 1932:1:11 (nov.), p. [1–2]

Bauman, J. E.: Tempaj rilatoj
ata-ita; pasivaj participoj
Lingva Kritiko 1932:1:11 (nov.), p. [3]

T. J. [Jung, Teo]: Refoje la 'problemo' ata-ita
ata-ita; pasivaj participoj
Lingva Kritiko 1932:1:11 (nov.), p. [3–4]

Padfield, W. W.: Pri ata-ita
ata-ita; pasivaj participoj
Lingva Kritiko 1932:1:11 (nov.), p. [4]

Gerber, Karlo: Abelkultura terminaro
terminaro; zoologio; abelkulturo
Lingva Kritiko 1932:1:11 (nov.), p. [4]

1933

Studejo de Zamenhofa Gramatiko, Tokio.
Teksto-Kritiko de la Paroladoj de Zamenhof laŭ
Originala Verkaro de D-ro Dietterle Daŭrigo.
Komencon vidu en Lingva Kritiko n-ro 7, 1-an
daŭr. en 9/10.
Zamenhof; paroladoj; vort-statistiko
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [1]

Gerber, Karlo: Abelkultura terminaro. Fino
terminaro; zoologio; abelkulturo
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [1–2]

Dratwer, I.: Publika letero al la Esperantaj verk-
istoj
neologismoj
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [2]
"Mi ... devas prenadi la fremdlingvajajn vortarojn
por ekscii, ke 'dura' estas 'malmola', 'lucida' egal-
valoras al 'klarvida', 'trista' al 'malgaja', 'stumbli'
al 'faleti', ktp. ktp. Dank' al via gimnastikado k
ĵonglado per la lingvo, Eo fariĝas ĉiam pli malfacila;
..."

Schattat, G.: Pri la prepozicio 'de'
(Ril. al Lingva Kritiko n-ro 4, p. 3)
prepozicio; 'de'
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [2–3]

Engholm, Stellan: Aoristo. [Resp. al G.
Waringhien en Lingva Kritiko n-ro 9/10]
pasivaj participoj; ata-ita
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [3]

Grosjean-Maupin, E.: Kompletiga rimarko pri
la objekтива genitivo

kazo; genitivo; 'de'
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [3]

Bauman, John E.: Lingvaj rimarkoj
'de'; 'da'; -ig; sufikso
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [3–4]

Robo (ps.): Mortema
termino; 'mortal-'; neologismo
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [4]
Kiel traduki la Anglan frazon 'All men are mortal'?
'mortema' ne taŭgus, "mankas ĝis nun en Eo sci-
ence ĝusta vorto por vesti la nocion 'mortal'. Pro-
ponas "prov-enigi" la radikon 'mortal-'.

Schattat, G.: Novaj afiksoj. (Rilatas al Lingva
Kritiko n-ro 4, p. 4)
prefikso; sufikso; red-; -onc; -ev; -if
Lingva Kritiko 1933:1:12 (jan.), p. [4]
Defendas sian proponon "ekzameni, ĉu eble unu aŭ
la alia el ili [la proponitaj sufiksoj] estas rekomend-
inda."

Studejo de Zamenhofa Gramatiko, Tokio.
Teksto-Kritiko de la Paroladoj de Zamenhof laŭ
Originala Verkaro de D-ro Dietterle. Fino
Zamenhof; paroladoj; vort-statistiko
Lingva Kritiko 1933:1:13 (feb.), p. [1–2]

Kalocsay, K.: Publika letero al la s-ro Dratwer
neologismo
Lingva Kritiko 1933:1:13 (feb.), p. [2]
Defendas siajn neologismojn en 'Streĉita Kordo' k
'Eterna Bukedo'. Estus sur la sama linio kiel
Zamenhof k Grabowski.

Carreiro Neto, Porto: La formoj 'ata' kaj 'ita'
ata-ita; pasivaj participoj
Lingva Kritiko 1933:1:13 (feb.), p. [2–4]

Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [4]
[Demandoj 44-54]
ata-ita; pasivaj participoj; akuzativo; 'ke'; 'nek'
Lingva Kritiko 1933:1:14 (mar.), p. [1–2]

Baghy, Julio: Danĝera vojo [1]
neologismoj
Lingva Kritiko 1933:1:14 (mar.), p. [2–3]
Tro multaj (609) neologismoj en la 'Poezia Fak-
vortaro': "Ili estas parte akcepteblaj, parte super-
fluaĵ, eĉ ekzistas inter ili tute netaŭgaj el vidpunkto
gramatika. ... ni verkistoj embarasiĝus, se iu kamp-
arano dezirus la plej simplan priskribon de sia vetur-
ilo. Ni bonege povas manĝi, friŝtiki, devori,

pranzi, vikti, sed nomi la partojn de kampara veturilo ni ne kapablas. ...” “maskita reformado, IDO-igo, ...”

Bauman, John E.: Vortaraj aferoj terminologio; termino; ‘eficienco’; ‘ci’; -aĉ; pronomo Lingva Kritiko 1933:1:14 (mar.), p. [3–4]

1. Pri ĝusta senco de ‘eficienco’ (laborkoanto liverata de ia maŝino por ĉiu unuo de laboro enmetita).
2. Ne uzu ci / vi en la senco de Germ. Du / Sie, Franc. tu / vous, ktp., ankaŭ Z. ne faris. 3. La lingvistikaj terminoj propozicio, frazero, klaŭzo ofte neklare difinitaj en vortaroj.

F.J.B. [Berger, Ferdinand Josef]: Kompreni leksikologio; termino

Lingva Kritiko 1933:1:14 (mar.), p. [4]
Ne ‘kompreni’ frazon enhave (ekz. ĉar oni ne konas la vortojn) aŭ ĉar oni malbone aŭdis la vortojn. Por la dua kazo kompreni estas “nepre malkonsilinda”, prefere ‘bonaŭdi’, ‘ĝustaŭdi’, ‘elaŭdi’, k.s.

T.J. [Jung, Teo]: Pli bona stilo per dispartigo de longa frazo stilo

Lingva Kritiko 1933:1:14 (mar.), p. [4]
Oni preferu “tri-kvar mallongajn, bonstilajn kaj facile kompreneblajn frazojn” al longega “fraz-monstro”. Donas ekzemplon.

Penndorf, J.: Pra-Esperanto pra-Esperanto; Zamenhof, L.L.

Lingva Kritiko 1933:1:15 (apr.), p. [1]

Baghy, Julio: Danĝera vojo [2]. [Daŭrigo] neologismoj; mal-

Lingva Kritiko 1933:1:15 (apr.), p. [2–3]
“La tendenco forigi la vortojn, faritajn per la prefikso ‘mal-’ estas danĝera eksperimento kaj dub-sukcesa novaĵo, ĉar oni ne povas malpermesi la aplikon de la sama prefikso ĉe tiuj vortoj k tiamaniere ni havas duoblaĵojn: malfermi = uvi, aperti; fermi = maluvi, malaperti ...”

Takahaŝi, Meguru: Pri la refleksiva pronomo [1] [Kun respondo de W[alter] Lippmann]

refleksivo; pronomo Lingva Kritiko 1933:1:15 (apr.), p. [3–4]

Knoll, B.: Ĉu ‘negocanta’ estraro? leksikologio; termino

Lingva Kritiko 1933:1:15 (apr.), p. [4]
Ne ‘negocanta’ (= celanta monan profiton), sed ‘afergvidanta’ aŭ ‘plenumanta’ estraro.

G.H.: ‘Stiefbruder’

termino Lingva Kritiko 1933:1:15 (apr.), p. [4]
‘Duonfrato’ el la vortaroj ne taŭgas. Necesas enkonduki “apartajn vortojn por la ideoj ‘Stiefbruder’ kaj ‘Halbbruder’.”

Wüster, [Eugen]: Preciza vorto por ‘eficienco’ termino

Lingva Kritiko 1933:1:15 (apr.), p. [4]
“Ekzistas de multaj jaroj plene natura kaj taŭga esprimo por ‘Wirkungsgrad’, nome efikeco, pli detale koeficiento de efikeco. Ĝi enestas en la vortaroj de Wüster ... kaj Bennemann. ... Oni konsultu pli multe la ekzistantajn fakajn terminarojn!”

Penndorf, J.: Pra-Esperanto. (Fino.)

pra-Esperanto; Zamenhof, L.L. Lingva Kritiko 1933:1:16 (maj.), p. [1–2]

Baghy, Julio: Danĝera vojo [3]. [2a daŭrigo kaj fino]

neologismoj; pseŭdosufikso; -aci; -ator; -ik; -iv; -um; -i

Lingva Kritiko 1933:1:16 (maj.), p. [2–3]
“Kion fari? Halti sur la danĝera vojo k revizii la principojn de la laboro literaturo. ... Miaj proponoj celas la purigadon de la lingvo, ĝian naturan polurigon ... [sekvos 5 proponoj]. ... a) Por forigi k eviti la pseŭdosufiksojn ... oni prenas nur la vortradikojn. En la Poezia Fakvortaro ni trovas ekzemplojn: erota, erupti, gimnasto, konversi, situi, ktp. b) Por [iaj efikoj] oni provas krei vortojn el la orig. elementoj de la lingvo: Neologismo = novigismo, novismo; agrikulturo = terkulturo; hidroterapio = akvokuraco,” ktp.

Takahaŝi, Meguru: Pri la refleksiva pronomo [2]. (Fino.)

refleksivo; pronomo Lingva Kritiko 1933:1:16 (maj.), p. [3–4]

F.J.B. [Berger, Ferdinand Josef]: Kondiĉa modo verbo; kondicionalo

Lingva Kritiko 1933:1:16 (maj.), p. [4]

Einig, A.: Stiefbruder. (Vd. en Lingva Kritiko n-ro 15.)

termino Lingva Kritiko 1933:1:16 (maj.), p. [4]
Proponas solvon laŭ Franca modelo: duonfrato = Stiefbruder; samsangulo, samsanga frato = Halbbruder, frère consanguin (sama patro) aŭ samuterulo, samutera frato (sama patrino).

- Sieche, G.: La 'mal-vortoj' *mal-*
Lingva Kritiko 1933:1:16 (maj.), p. [4]
"Kial oni [= Baghy] parolas pri danĝero, kvankam jam ekzistas rifuzi apud malakcepti, maldolĉa — amara, malaperi — foriĝi ...?"
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [5]. [Demandoj 55-60]
adverbo; nenia; kazo
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [1]
- Penndorf, J.: La Zamenhofa tabelo *tabelvorto*
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [2]
- Kalocsay, K.: Pri la pasivaj participoj *ata-ita; pasivaj participoj*
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [2-3]
- T.J. [Jung, Teo]: Pri la pasivaj participoj. Postrimarko [al la samtema artikolo de Kalocsay] *ata-ita; pasivaj participoj*
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [3]
- La Colla, Stefano: Recenzoj kaj studoj. [Pri Drezen, E., *Historio de la Mondolingvo*, Leipzig: Ekrelo 1931]
recenzo; Drezen, E.; interlingvistiko
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [3-4]
Multaj detaloj malĝustaj, probable ŝuldata al la bibliografio de Stojan [citas ekzemplojn]. "Malgraŭ la eraretoj k la rezervoj elvokitaj de la politika [komunista] vidpunkto de la aŭtoro, la verko de samideano E. Drezen estas tre altvalora, kaj ĉiam tre interesa, kaj ĝi meritas la plej grandan disvastigon."
- P.B. [Benemann, Paul]: Prepozicio 'de' *prepozicio; 'de'*
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [4]
- Bünemann, Oscar: Pra-Esperanto. (Kommento al la artikolo de J. Penndorf en 'Lingva Kritiko' I/15 kaj 16)
pra-Esperanto
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [4]
Atentigas pri mis-cito de Penndorf.
- H-s K.: Teknikaj vortoj por gramatikaj konceptoj *termino; lingvistiko*
Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.), p. [4]
Alvokas prepari "teknikan vortaron por gramatikaj esprimoj".
- Rollet de l'Isle; Lippmann, Walter: Esperantista Lingva Komitato kaj Akademio. [Raporto de la Prezidanto de la Lingva Komitato. Sekcio de Teknikaj Vortaroj. Sekcio Gramatiko]
Akademio; AdE
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. — aŭg.), p. [1-3]
"Kiel ni jam faris lastjare post la Universala Kongreso de Parizo, ni ankaŭ nun, post la Jubilea en Kolonjo, represas ĉi-sekve la jarraportojn de niaj lingvaj institucioj el la 'Oficiala Raportaro', tiamaniere diskonigante iliajn laborojn en vastaj rondoj de la esperantista publiko."
- Collinson, W[illiam] E.: Pri la metaforo en internacia lingvo. Prelego farita dum la Somera Universitato de la Jubilea 25-a Kongreso de Esperanto en Kolonjo
SUK, metaforo
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. — aŭg.), p. [3-5]
- Penndorf, J.: La Zamenhofa tabelo [2]. (Daŭrigo kaj fino.) *tabelvorto*
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. — aŭg.), p. [5]
- La Colla, Stefano: Zamenhof kaj la neologismoj *neologismo; Zamenhof, L.L.; Waringhien, G.*
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. — aŭg.), p. [5-6]
Reago al G. Waringhien, "Majstroadmira aŭ idolkulto" en Literatura Mondo, nov. 1932: "Prof. W. volas, evidente, per la ekzemplo de Z., pravigi sin, Kalocsay kaj la skolon de 'Literatura Mondo'; sed al mi ŝajnas, ke lia argumentado ne estas pruovanta. ... Z. estis tre singarda ĉe la alpreno de novaj vortoj en la lastaj jaroj, kiam la Esperanta vortprovizo fariĝis sufiĉe riĉa. ..."
- Takahaŝi, Meguru: Pri la refleksiva pronomo *pronomo; refleksivo*
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. — aŭg.), p. [6-7]
- Bauman, J.E.: Uzo de infinitivo post prepozicio *infinitivo; prepozicio*
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. — aŭg.), p. [7-8]
Ĉu 'inter plani kaj fari estas granda diferenco' anstataŭ 'inter planado kaj farado estas granda diferenco' eblas? Proponas, ke jes.

- Roemer, Hans: "Batita ŝoseo"
leksikologio; termino
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. – aŭg.), p. [8]
Oni ne uzu 'batita ŝoseo' en la senco 'ŝoseo multe uzita kaj irebla', kvankam latinidaj lingvoj havas tiun sencan, ekz. Fr. un chemin battu, ktp.
- Boucon, H.: Pri la prepozicio 'je'
'je'; prepozicio
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. – aŭg.), p. [8]
- Penndorf, J.: Pra-Esperanto. (Respondo al la artikoleto de Oscar Bünemann en Lingva Kritiko 1/17)
pra-Esperanto
Lingva Kritiko 1933:1:18/19 (jul. – aŭg.), p. [8]
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [6].
[Demandoj 60–70]
'po'; vortordo; neado; 'je'; prepozicio
Lingva Kritiko 1933:1:20 (okt.), p. [1]
- Penndorf, J.: La konstruo de la lingva sistemo
lingvo-historio; etimologio; 'laŭ'
Lingva Kritiko 1933:1:20 (okt.), p. [2–3]
Etimologiete pri -a, -aĉ, -ad, aĵ, -al, -am, an, -ant, -ar, -as, -at, bo-, -ĉj, dis-, ktp. ĝis -u, -uj, -ul, -um, -us.
- [Haberler]: Sciencaj verkoj en Esperanto. Pensoj al mia traduko de la artikolo pri klakŝtonoj en Heroldo n-ro 41 (746)
terminologio; neologismo; terminiko; termin-farado; geologio
Lingva Kritiko 1933:1:20 (okt.), p. [4]
Ĉu Latin-grekaj fakesprimoj aŭ terminoj el simplaj Eo-vortoj? Tendencas al la dua solvo, do 'rul-ŝtonar-bulo' anstataŭ 'konglomerato', glaciegotempo anstataŭ diluvio.
- Bauman, J.E.: Grado de verba forto en "-anto" kaj "-ado"
gerundio; -ant; -ad
Lingva Kritiko 1933:1:20 (okt.), p. [4]
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [7].
[Demandoj 71–77]
'po'; trans; laŭ; 'milion'; 'miliard'; pluralo
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [1]
- Hartog, Joh.: Bibliaj esprimoj en Esperanto [1]
Biblio; etimologio
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [2]
- Waringhien, G[aston]: Kritika 'aparato' de la Zamenhofa Hamleto
Zamenhof, L.L.; tradukado; Hamleto; Beaufront, L.
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [2–3]
Komparo de la 1-a eld. Nurnbergo: W. Tümmel 1894 kaj de la 2-a Parizo: Hachette 1902, senŝanĝe repr. 5-a Parizo: Hachette 1909. La Hachette-eldonojn Beaufront rajtis "laŭplaĉe korekti ĉian verkon de la 'Aprobata Kolekto'".
- Migliorini, B[runo]: Konvinki – persvadi
termino
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [3]
Ĉu necesas 'persvadi' apud 'konvinki'? "Kaj mi persone kredas, ke la nuanco inter la du konceptosferoj estas tro malfacile difinebla, por ke ĝi pravigu la ĝeneralan enkondukon de 'persvadi'. ..."
- Kawasaki, Naokazu: Enmeto de vokalo pro bonsoneco kaj neenmeto. Zamenhofaj ekzemploj
prononcado; belsoneco; ligo-vokalo
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [4]
Fontoj por ekz. 'skribotablo' – 'skribotablo', mondlingva – mondlingva, ktp.
- Price-Heywood, Brian: La konstruo de la lingva sistemo
etimologio; aŭ, almenaŭ, -il, -um, -eg
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [4]
Reago al Penndorf, kelkaj korektoj pri la etimologio de aŭ, almenaŭ, -il, -um, -eg.
- Krikke, W.: Pri metaforoj
metaforo
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [4]
Reago al Collinson en Lingva Kritiko 1933:1:18/19, p. [3–5], kelkaj korektoj pri la deveno de Biblia citaĵo.
- Osmond, Emma L.: Esperanto restu facila
neologismo
Lingva Kritiko 1933:1:21 (dec.), p. [4]
Konsentas kun Dratwer en Lingva Kritiko. Kun listo de 'neologismoj' el 'Tra sovaĝa Kamĉatko'. Kun Rim. de red. (T.J. = Teo Jung): "... la listo el 'Tra sovaĝa Kamĉatko' preskaŭ ne enhavas neologismojn [sekvas klarigoj pri la fontoj]".

1934

Wüster, E[ugen]: Post la morto de Grosjean-Maupin
biografio; nekrologo; Grosjean-Maupin, E.; Cart, T.

- Lingva Kritiko 1934:1:22 (jan.), p. [1–2]
La disputo inter Grosjean-Maupin unuflanke kaj la skolo de Cart kaj ties "natura evolucio" [tiel] aliflanke "ĉiam restos aktualegaj". La detala k profunda analizo de la lingva evoluo en la antaŭparolo al lia vortaro Eo-Franca de 1910 (2-a eld. 1921) estis grava paŝo antaŭen. Cart pri la 1-a eld.: "Tia vortaro estas ne nur malbona vortaro, sed ankaŭ malbona ago".
- Hartog, Joh.:
 Bibliaj esprimoj en Esperanto [2]
Biblio; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:22 (jan.), p. [2–4]
- H.N.: Benzeno
termino; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:22 (jan.), p. [4]
- A.B.: Ĉu povas ekzisti 'geedzecoj'?
-ec; pluralo
 Lingva Kritiko 1934:1:22 (jan.), p. [4]
 Ĉu 'multaj feliĉaj geedzecoj' laŭ la Germana 'viele glückliche Ehen'? Ne: "... kiel afikso la 'eco' ŝajnas iel rigidigi la ĉefan vorton ..."
- Penndorf, J.: Prilingva babilaĵo. Granato
termino; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:22 (jan.), p. [4]
- Jung, Teo: Survoje al Konsilanta Gramatiko [8].
 [Demandoj 78–85]
apozicio; 'ties', fraŭlino; 'ol'
 Lingva Kritiko 1934:1:23 (feb.), p. [1]
- Bauman, John E.: Transitiveco aŭ netransitiveco
transitiveco
 Lingva Kritiko 1933:1:23 (feb.), p. [2–3]
- Hartog, Joh.: Bibliaj esprimoj en Esperanto [3]
Biblio; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:23 (feb.), p. [3–4]
- Penndorf, J.: Latinaj vortoj en Esperanto [1]
Latina; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [1–2]
- Sirk, H[ugo]: Ĉu aŭtonoma, ĉu greko-latina scienca terminaro?
terminologio; termin-farado
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [2]
Resp. al Haberler, Lingva Kritiko 1933 (okt.).
- Takahaŝi, Meguru: Alkompletigo al 'Pri la refleksiva pronomo'
refleksivo; pronomo; Lippmann, W.
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [3]
- Hartog, Joh.: Bibliaj esprimoj en Esperanto [4]
Biblio; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [3–4]
- Banham, R.: Pri radikoj unuseksaj
-in
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [4]
"Ekzistas en Eo certaj radikoj, kiuj povas esti aplikataj nur al in-seksuloj. Inter ili troviĝas graved', matron', nimf'. ..." Ĉu gravedulino aŭ ĉu gravedulo sufiĉas?
- Banham, R.: "Pasaĝero"
termino
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [4]
Pri difino de 'pasaĝero' en La Rabistoj en la trad. de Z. kaj en div. vortaroj.
- Kalocsay, K[álmán]: Konvinki — persvadi
neologismoj
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [4]
Resp. al Bruno Migliorini en Lingva Kritiko n-ro 21: Sencoj de 'konvinki' kaj 'persvadi' en la Hungara.
- Badash, G.: Naciaj lingvoj kaj neologismoj
neologismoj
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [4]
Pri uson-devenaj neologismoj en la Angla de Britujo.
- Boucon, H.: Pri teknikaj gramatikaj vortoj
neologismoj
 Lingva Kritiko 1934:1:24 (apr.), p. [4]
Resp. al H-s K. en Lingva Kritiko 1933:1:17 (jun.).
- Drezen, E[rnest]: Perspektivoj en la kampo de internacia normigo de scienc-teknikaj terminoj kaj simboloj [1]. [Kun enkonduko de E. Wüster]
termino; terminologio; normigo
 Lingva Kritiko 1934:1:25 (jun.), p. [1–2]
Eo-trad. de Drezen el lia Rusa orig.
- Penndorf, J.: Latinaj vortoj en Esperanto [2]
Latina; etimologio
 Lingva Kritiko 1934:1:25 (jun.), p. [2–4]
- Jung, Teo: La Esperanta Gramatiko. (Antaŭe: Survoje al Konsilanta Gramatiko) [demandoj

- 86–90]
'ajn'; 'onia'
Lingva Kritiko 1934:1:25 (jun.), p. [4]
- J.D.L.: Pasaĝero
Lingva Kritiko 1934:1:25 (jun.), p. [4]
Korekto de aserto de Banham en 1934:1:24 (apr.)
- Bauman, J.E.: "-ig", "-iĝ"
'-ig'; '-iĝ'
Lingva Kritiko 1934:1:25 (jun.), p. [4]
- Banham, R.: "Tie aŭ alie"
Lingva Kritiko 1934:1:25 (jun.), p. [4]
- Drezen, E[rmest]: Perspektivoj en la kampo de internacia normigo de scienc-teknikaj terminoj kaj simboloj [2]. (Fino.)
termino; terminologio; normigo
Lingva Kritiko 1934:1:26 (okt.), p. [1–2]
Eo-trad. de Drezen el lia Rusa orig.
- Collinson, W[illiam] E.: La strukturo de Esperanto kompare kun tiu de kelkaj nordeŭropaj lingvoj [1]. Prelego farita okaze de la 26-a Universala Esperanto-Kongreso en Stokholmo
Lingva Kritiko 1934:1:26 (okt.), p. [2–3]
- Migliorini, Br[uno]: La personaj nomoj [1]. Prelego farita okaze de la 26-a Universala Esperanto-Kongreso en Stokholmo
propraj nomoj
Lingva Kritiko 1934:1:26 (okt.), p. [3–4]
- Jung, Teo: La Esperanta Gramatiko. (Antaŭe: Survoje al Konsilanta Gramatiko) [demandoj 91–95]
Lingva Kritiko 1934:1:26 (okt.), p. [4]
- Penndorf, [J.]: Mitologia esploro pri la Esperanta vortaro [1]
etimologio
Lingva Kritiko 1935:1:27 (jan.), p. [4]
- Oeste, W. A.: Ĉu Esperanto estas vivanta lingvo? [1]. Prelego farita okaze de la 26-a Universala Esperanto-Kongreso en Stokholmo
propraj nomoj
Lingva Kritiko 1935:1:28 (mar.), p. [1–2]
- Penndorf, [J.]: Mitologia esploro pri la Esperanta vortaro [2]
etimologio
Lingva Kritiko 1935:1:28 (mar.), p. [2–3]
- Collinson, W[illiam] E.: La strukturo de Esperanto kompare kun tiu de kelkaj nordeŭropaj lingvoj [3 – fino]. Prelego farita okaze de la 26-a Universala Esperanto-Kongreso en Stokholmo
Lingva Kritiko 1935:1:28 (mar.), p. [3–4]
- Ejuna: Vetero rosa kaj pluva
termino; meteologio
Lingva Kritiko 1935:1:28 (mar.), p. [4]
- Rebiček, J.: Poste — Ajn.
'ajn'
Lingva Kritiko 1935:1:28 (mar.), p. [4]
Resp. al Lingva Kritiko n-ro 26 (okt. 1934).

1935

- Collinson, W[illiam] E.: La strukturo de Esperanto kompare kun tiu de kelkaj nordeŭropaj lingvoj [2]. Prelego farita okaze de la 26-a Universala Esperanto-Kongreso en Stokholmo
Lingva Kritiko 1935:1:27 (jan.), p. [2–3]
- Migliorini, Br[uno]: La personaj nomoj [2]. Prelego farita okaze de la 26-a Universala Esperanto-Kongreso en Stokholmo
propraj nomoj
Lingva Kritiko 1935:1:27 (jan.), p. [3–4]